

Raad van State
t.a.v. Afdeling Bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Roermond: 7 mei 2009

Betreft: Voorlopige voorziening Ontgrondingsvergunning ENCI Besluit d.d. 10 maart 2009

Van: Drs. A.H.M. Akkermans

Kenmerk: 09.98 / SA / 302.1

Bijlage(n): -

Geachte voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak,

De Stichting Milieufederatie Limburg, gevestigd te Roermond aan de Godsweerderstraat 2 (6041 GH) in deze vertegenwoordigd door de heer ir. J.H. Heijnen, met het recht van vervanging, stelt als volgt:

Bij besluit van 10 maart 2009 heeft het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg besloten een vergunning ingevolge de Ontgrondingswet te verlenen aan ENCI B.V., vestiging Maastricht aan de Lage Kanaaldijk 115, voor het winnen van kalksteen uit de Sint Pietersberg. Het besluit ligt tot en met 7 mei ter inzage en volgens het (bekendmakings)besluit kan tot en met deze dag beroep worden ingesteld.

De Stichting Milieufederatie Limburg heeft bij uw Afdeling (pro forma) beroep tegen deze vergunning ingesteld. Middels deze brief verzoeken wij u tot het treffen van een voorlopige voorziening.

Ontvankelijkheid

De Stichting Limburgse Milieufederatie heeft volgens haar statuten als doelstelling het bevorderen van een duurzame verhouding tussen mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Limburg. Hieruit volgt ook de gerechtigdheid als belanghebbende ex artikel 1.2 Algemene wet bestuursrecht (Awb) onderhavig beroepsschrift in te dienen.

Voorgeschiedenis

ENCI wint voor de productie van haar halffabrikaat klinker kalksteen uit de Sint Pietersberg. GS hebben ENCI daartoe een reeks van vergunningen verleend. De voorlaatste ontgrondingsvergunning dateert van 28 juni 1988. Deze vergunning, die eindigt op 31 december 2009, schrijft in voorwaarde 8 een werkplan en in voorwaarde 10 een plan van de eindtoestand voor.

GS hebben op 27 november 1990 een plan van de eindtoestand goedgekeurd, "Plan Taken". Volgens dit plan dient ENCI aan de Westrand van de groeve bij het afgraven in de kalksteen, afhankelijk van het te overbruggen hoogteverschil, een afstand tot de concessiegrens aan te houden van 20 meter ten noorden van De Tombe en 30 meter ten zuiden van De Tombe.

Sedert 1973 onttrekt ENCI grondwater om de groeievloer droog te houden. In de ontgrondingsvergunning van 1988 stellen GS op bladzijde 7 vast: "Voorzover ten behoeve van de

winning van mergel het grondwaterpeil moet worden verlaagd is een vergunning op grond van de Grondwaterwet vereist”.

Op 1 februari 1992 verzocht ENCI een vergunning om grondwater te mogen onttrekken teneinde de kalksteen in den droge te kunnen afgraven. GS verleenden op 6 juli 1993 vergunning voor een onttrekking van maximaal 1.000.000 m³ per jaar. Op bladzijde 15 van deze vergunning wijzen GS op het belang van compartimentsgewijs ontgronden en bemalen: *“Omdat de wijze van ontgronden zeer sterk bepalend is voor de hoeveelheid grondwater die moet worden opgepompt menen wij dat in dit werkplan tevens ingegaan moet worden op de consequenties van de voorgenomen ontgroning op het onttrekkingsdebiet.”*

De momenteel geldende vergunning tot het onttrekken van grondwater d.d. 11 januari 2005 eindigt op 31 december 2009. Hierin overwegen GS op bladzijde 8 onder 2.3 dat de grootte van de onttrekking wordt beïnvloed door o.a. wijzigingen in de bemaling als gevolg van de voortschrijdende ontgroning.

Het verband tussen de ontgroning en de grondwaterstand is duidelijk.

Zodra de vergunning tot onttrekking van grondwater op 6 juli 1993 was verleend, is het in voorwaarde 8 van de ontgrondingsvergunning voorgeschreven werkplan op 10 augustus 1993 goedgekeurd. Dit werkplan, d.d. 17 juni 1992, hierna: werkplan 1992, is op dit moment naar wij menen nog het geldende.

Het werkplan 1992 houdt, voorzover in dit geding van belang, bladzijde 4/5 in:

“4.3 Randvoorwaarden voor de exploitatie

.....

Overigens zal afhankelijk van de voorwaarden van de vergunning ingevolge de Grondwaterwet bij het volgende in te dienen werkplan (na ± 5 jaren) nader worden uitgewerkt op welke wijze de exploitatie beneden het grondwaterpeil verder zal plaatsvinden. In de eerstkomende 5 jaren wordt het diepste punt van 5 m + NAP niet gehaald.

Dit probleem is ondervangen door droge mergel die geen nat materiaal afdekt pas zo laat mogelijk te exploiteren. Gebieden waar dit voorkomt zijn:

- *.....*
- *Een strook aan de westrand van de groeve ter breedte van ± 70 m met een lengte van ± 500 m.*

Bij opstellen van het werkplan is met name de exploitatie van de westrand van de groeve zo lang mogelijk uitgesteld.”

De hiervoor genoemde strook van ongeveer 70 meter breed strekt zich uit tussen tussen de grensstenen 18 en 59, die te zien zijn op plattegrond nummer 1 behorende bij het werkplan 1992. Deze strook wordt hierna aangehaald als de “70-meter-strook”. Tekeningen 4,5 en 6 van het genoemde werkplan tonen tot 2015 / 2025 een trapsgewijze afgraafrichting van oost naar west en behoud van kalksteen op 90 m + NAP aan de westrand.

De ontgrondingsvergunning van 28 juni 1988 bepaalt in voorschrift 8 ten aanzien van het werkplan ondermeer:

“In het werkplan moeten worden aangegeven: .....

c. de terreingedeelten en de oppervlakten , welke jaarlijks zullen worden afgegraven en afgewerkt;

d. **de volgorde, waarin de terreinen worden ontgrond en afgewerkt;**

e. de diepten tot waarop wordt ontgrond;

.....

Na goedkeuring van bedoeld plan en beschrijving mag hiervan, zonder schriftelijke toestemming van de directeur op generlei wijze worden afgeweken”.

Actuele ontwikkelingen

ENCI, de provincie Limburg en de gemeente Maastricht hebben op 15 december 2008 de intentie uitgesproken om dit jaar een plan te maken waarin de eindafwerking van de groeve én de transformatie van het naastgelegen industrieterrein van ENCI worden geregeld. Zij willen daarbij nadrukkelijk alle partijen betrekken, ook burgers.

Na behandeling van twee burgerinitiatieven hebben Provinciale Staten op 6 maart 2009 een aanpassing van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2006 (hierna: POL 2006) “Beëindiging kalksteenwinning Sint-Pietersberg” vastgesteld, die erop neerkomt dat onder bepaalde voorwaarden winning tot uiterlijk 1 januari 2015 wordt toegelaten en winning na die datum alleen nog is toegestaan als er uiterlijk 31 december 2009 een plan van transformatie is opgesteld dat aan bepaalde voorwaarden voldoet. Mede op basis van het plan van transformatie wordt een definitieve einddatum voor de winning van kalksteen vastgesteld, die moet liggen tussen 1 januari 2015 en (uiterlijk) 1 januari 2020.

De stand van zaken in het transformatieproces blijkt uit de Nieuwsbrief 2 en de concept – Contourennota van 17 april 2009. Zie hiervoor de website: www.encitransformeertnu.nl. Tot 14 mei 2009 is er gelegenheid om op deze nota te reageren. De Milieufederatie Limburg zal hiervan gebruik maken.

Waarom een voorlopige voorziening?

De Stichting Milieufederatie Limburg vraagt een voorlopige voorziening aan omdat:

- 1) de ontgrondingsvergunning van 10 maart 2009 ENCI toestaat in elk geval kalksteen te winnen tot 2015 zonder dat duidelijk is waar en hoeveel precies gewonnen mag worden. Op het moment van in werking treden van de ontgrondingsvergunning is er geen goedgekeurd werkplan en op basis van de voorschriften in de vergunning wordt deze ook niet verwacht voor (op zijn vroegst) januari 2011.

In voorschrift 4.2 is immers bepaald dat de ontgronding dient te worden uitgevoerd conform de door het college van GS goedgekeurde werkplannen. In voorschrift 6.1 is opgenomen dat 3 maanden na goedkeuring van het plan van de eindtoestand een werkplan ter goedkeuring aan het college moet worden voorgelegd. Het plan van de eindtoestand dient conform voorschrift 3.1 binnen 6 maanden na het door het college van GS goedgekeurde Plan van Transformatie, dat 1 januari 2010 moet zijn ingediend, ter goedkeuring bij GS te zijn ingediend. Conclusie: tot januari 2011 is er geen goedgekeurd werkplan op basis waarvan de ENCI kalksteen mag winnen.

- 2) als gevolg van het ontbreken van een goedgekeurd werkplan toegestaan wordt dat ENCI de 70-meter-strook aan de westrand afgraaft.

Doordat de ENCI vooralsnog kalksteen kan winnen zonder rekening te houden met de uitkomsten van het plan van transformatie, vrezen wij dat het straks onmogelijk is om het eindplan voor inrichting voorkomend uit dit plan van transformatie nog te kunnen uitvoeren.

Om een ecologisch zo interessant mogelijke eindtoestand van de groeve te bereiken komt volgens de meest betrokken belanghebbenden, onder wie de provincie, de gemeente Maastricht, ENCI, Vereniging Natuurmonumenten en ondergetekende, herinrichting volgens een (half)droge variant van de inrichtingsvisie “Verborgten Valleien” het meest in aanmerking. Voor een dergelijke herinrichting is het, om meer dan één reden, van wezenlijk belang dat de 70-meter-strook aan de westrand niet wordt afgegraven.

De westrand van de voormalige Sint Pietersberg/ groeve is een belangrijk gebied, dat zijn waarde verliest als deze rand te ‘dun’ wordt. Behoud van de 70-meter-strook aan de westrand is van eminent belang voor:

- een optimale ecologische herinrichting van de groeve. Naarmate er méér en dieper kalksteen wordt weg gegraven, verminderen in het algemeen de kansen om een (half)droge variant van “Verborgten Valleien” vanuit ecologisch oogpunt optimaal vorm te geven. In het bijzonder gaat het hierbij om het, ook in de 70-meter-strook, kunnen aanleggen, op verschillende hoogte, van kalksteenterrassen, –dammen en –kliffen, en kwel- en andere biotopen, die een geaccidenteerd bronnenlandschap met beekjes, kalkgraslanden, kalkwanden en verspreid liggende kalkmoerasjes gaan vormen.
  - de geohydrologische functie in de richting van zowel het Jekerdal als de groeve. Deze functie rechtvaardigt de 70-meter-strook dit jaar niet (verder) af te graven en bij de afwerking te streven naar een maximaal herstel van de opbolling van de grondwaterstand. Dit betekent dat aan de binnenkant van de groeve geen verticale wand over de volledige hoogte wordt aangelegd, maar een stapsgewijze terrasafwerking.
  - de aanleg van een randmeer (“de goot”) om de nadelige invloed van de kalksteenwinning in den droge op de grondwaterstand in het Jekerdal op te vangen. Dit randmeer moet nog worden ingepast en het is niet onwaarschijnlijk dat dit gaat gebeuren in de 70-meter-strook. Dit vormt op zich ook een reden om deze strook dit jaar voorlopig te conserveren. Voorschrift H1.b van de ontgrondingsvergunning van 10 maart en de grondwateronttrekkingsvergunning van 17 maart bepaalt: *“Met de bemaling ten behoeve van de ontgroning in den droge mag pas worden gestart nadat: Een door aanvrager in te dienen (detail-)modellering van de “randmeren” en een door aanvrager in te dienen uitvoeringsplan “randmeren” door ons college is goedgekeurd. Een belangrijk criterium voor goedkeuring van het plan is de zekerheid die wordt gegeven dat het plan tijdig en met de beoogde effectiviteit, zonder schadelijke bijeffecten wordt gerealiseerd.”*
- 3) De nieuwe ontgrondingsvergunning in voorschrift 4.4 bepaalt: *“Ter plaatse van de overgang van de Oehoe-vallei naar de groeve van het aldaar aanwezige, nog niet vergraven mergelpakket, mag een mergelwand van tenminste 10 meter dik niet vergraven worden. Deze niet te vergraven 10-meter wand is gerekend uit de Oehoevallei.”* Wij zijn van mening dat 10 meter veel te weinig is om het afkalven door erosie en instabiliteit van deze ongeveer 30 meter hoge wand en het daardoor teloorgaan van haar afschermdende functie te voorkomen. Wij verzoeken u om een veiligheidsmarge van 50 meter kalksteen te reserveren plus voldoende kalksteen om naar beneden toe een steeds breder wordende terrasvormige afgraving toe te passen.

Het spoedeisende belang

De MER-commissie stelt in haar toetsingsadvies van 25 november 2008 op bladzijde 7 onder 3.2 o.a.:
"Voor optimalisatie van de afwerking van de groeve is het van belang dat het afwerkingsplan zo spoedig mogelijk vastgesteld wordt, zodat tijdens de winfase geanticipeerd kan worden op het gewenste eindbeeld. Volgens het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) dient de kalksteenwinning immers zodanig te geschieden dat zoveel mogelijke nieuwe waarden aan het terrein kunnen worden toegevoegd.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over de ontgrondingsvergunning duidelijkheid te verschaffen over :

- de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het afwerkingsplan, inclusief de wijze waarop in de winfase dient te worden geanticipeerd op het gewenste eindbeeld;
- het tijdsplan voor de afwerking en de overdracht van de groeve."

Op basis van de ontgrondingsvergunning van 10 maart 2008 vindt in ieder geval tot januari 2011 kalksteenwinning plaats zonder rekening te houden met het gewenste eindbeeld. Verdere afgraving van de kwetsbare en belangrijke westrand en de Oehoe-klif in deze periode kan betekenen dat het gewenste eindbeeld van het nog op te stellen plan van transformatie niet meer haalbaar is. Om dit te voorkomen vragen wij een voorlopige voorziening aan.

Conclusie:

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij u om een dusdanige voorlopige voorziening te treffen die waarborgt:

- 1) dat de 70-meter-strook over de hele linie overeenkomstige de tekening bij het werkplan 1992 intact blijft casu quo niet verder wordt afgegraven, totdat na een openbare voorbereidingsprocedure een nieuw eindplan annex werkplan voor de groeve zijn goedgekeurd, waarin de bestemming, inrichting en vormgeving van de 70-meter-strook is opgenomen.
- 2) Voor de Oehoe-klif een blok kalksteen van minstens 50 meter breedte wordt gespaard, totdat, na een openbare voorbereidingsprocedure, het Plan van Transformatie en een nieuw eindplan annex werkplan voor de groeve zijn goedgekeurd, waarin een stabiele vormgeving van deze klif is opgenomen.

Hoogachtend,
Stichting Milieufederatie Limburg,

Ir. J.H. Heijnen
Directeur